

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

19 квітня 2019 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 19

На законодавчому рівні питання оплати праці є ключовими в системі соціально-трудових відносин. Рівень трудових доходів, насамперед розмір заробітної плати, є одним з основних показників ефективності соціально-економічної політики держави, а також реалізації права людини на гідне життя в цьому суспільстві.

Так, відповідно до положень статті 43 Конституції України кожен має праві на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Згідно зі статтею 48 Основного Закону кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

Відповідно до частини третьої статті 23 Загальної декларації прав людини, яка затверджена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, кожний працюючий має право на справедливу і задовільну винагороду, яка забезпечує гідне існування людини, її самої та її сім'ї, і яка в разі необхідності доповнюється іншими засобами соціального забезпечення.

Частина перша статті 6 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, що ратифікований Україною в 1973 році регламентує, що держава визнає право на працю, що включає право кожної людини дістати можливість заробляти собі на життя працею, яку вона вільно обирає або на яку вона вільно погоджується, і зроблять належні кроки для забезпечення цього права.

Статтею 150 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» встановлено, що оплата праці та соціальні гарантії працівників апаратів місцевих, апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів, апарату Верховного Суду, секретаріатів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової адміністрації України регулюються нормами законодавства про державну службу з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Відповідно до статті 50 Закону України «Про державну службу» держава забезпечує достатній рівень оплати праці державних службовців для

професійного виконання посадових обов'язків, заохочує їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

Заробітна плата державного службовця складається з:

1. посадового окладу;
2. надбавки за вислугу років;
3. надбавки за ранг державного службовця;
4. виплати за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця у розмірі 50 відсотків посадового окладу тимчасово відсутнього державного службовця;
5. виплати за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків за вакантною посадою державної служби за рахунок економії фонду посадового окладу за відповідною посадою;
6. премії (у разі встановлення).

Схема посадових окладів на посадах державної служби визначається щороку Кабінетом Міністрів України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік з урахуванням юрисдикції державних органів, а також виходячи з того, що мінімальний розмір посадового окладу групи 1 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, становить не більше семи мінімальних розмірів посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення.

Мінімальний розмір посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення, не може бути менше двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року (частина 3 статті 51 Закону України «Про державну службу»).

Питання оплати праці працівників державних органів врегульовані постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 року № 358 зі змінами та доповненнями, якою встановлено Схему посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя за групами оплати праці.

Постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року №102 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо впорядкування структури заробітної плати працівників державних органів, судів, органів та установ системи правосуддя у 2019 році» викладено в новій редакції схему посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя за групами оплати праці, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року № 358 «Деякі питання оплати праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя», і встановлено нові розміри посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя за групами оплати праці в 2019 році.

При цьому, Рада суддів України зауважує на тому, що особливістю оплати праці державних службовців є саме те, що розмір основної заробітної

плати залежить від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року.

Разом з тим, відповідно до пункту 8 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» та вищезазначеної постанови Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 102, у 2019 році під час визначення посадових окладів та заробітної плати, грошового забезпечення працівників державних органів застосовується прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб станом на 1 січня 2018 року, який складає 1762 грн., тоді як станом на 1 січня 2019 року прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб, становить 1921 грн.

Також, Рада суддів України наголошує на тому, що визначені постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 102 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо впорядкування структури заробітної плати працівників державних органів, судів, органів та установ системи правосуддя у 2019 році» коефіцієнт до мінімального розміру посадового окладу для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя за 9 групою оплати праці становить коефіцієнт 1, що не забезпечує достатній рівень оплати праці таких державних службовців та значно звужує право таких працівників апарату на отримання гідної оплати їх праці.

Ситуація, яка склалась на теперішній час, призводить до того, що рівень оплати праці працівників апарату суду не забезпечує належний рівень їхнього життя, суперечить вимогам часу і, найголовніше, неспівмірна тій відповідальності, яку несуть державні службовці під час виконання своїх службових обов'язків та, як наслідок, призводить до звільнення кваліфікованих кадрів.

Водночас з цим, за інформацією, отриманою Радою суддів України від Державної судової адміністрації України, Законом України «Про державний бюджет України на 2019 рік» видатки на оплату праці Державній судовій адміністрації України за бюджетною програмою 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів та установ системи правосуддя» передбачені по загальному фонду бюджету в сумі 8814,9 млн. грн., у тому числі видатки для виплати суддівської винагороди заплановані в сумі 4933,9 млн. гривень.

При цьому наявний дефіцит планових призначень на оплату праці, який становить 1612,7 млн. грн., а з нарахуваннями на оплату праці 1967,5 млн. грн.

Отже, фінансування витрат на оплату праці, яке передбачено та затверджено Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік», не враховує збільшення оплати праці суддів, та призводить до критичної ситуації, яка склалася у сфері оплати праці працівників апарату суду, адже саме заробітна плата є основним джерелом доходів державних службовців.

Вирішення зазначеної проблеми ДСА України планує шляхом збільшення видатків на оплату праці з нарахуваннями за рахунок понадпланових надходжень судового збору до спеціального фонду з урахуванням його невикористаного залишку на початок року.

Така ситуація є тимчасовими заходами та не вирішує проблему в цілому.

У висновку Консультативної ради європейських суддів Ради Європи №21 «Запобігання корупції серед суддів», зазначено - компетентні органи повинні завжди забезпечувати судову владу адекватними коштами для достойного та належного виконання своєї місії. Адекватна заробітна плата, пенсії та інші соціальні виплати, контрольоване навантаження, належна робоча інфраструктура та безпека роботи як суддів, так і судових працівників є життєво важливими для легітимності та доброї репутації судової системи. Це також є важливими гарантіями проти корупції в судових органах.

Питання необхідності належних умов для функціонування судової системи (фінансування та матеріальне забезпечення), як гарантії незалежності судів, не оминув увагою і Конституційний Суд України в низці своїх рішень - від 24 червня 1999 року № 6-рп/99; від 20 березня 2002 року №5-рп/2002; від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005; від 3 червня 2013 року №3-рп/2013); від 8 червня 2016 року № 4-рп/2016; від 04.12.2018 року № 11-р/2018.

Крім того, з 01 січня 2019 року набрав чинності абзац 4 частини 3 статті 50 Закону України «Про державну службу», з якого вбачається, що загальний розмір премій, передбачених пунктом 2 цієї частини, які може отримати Державний службовець за рік, не може перевищувати 30 відсотків фонду його посадового окладу за рік.

З огляду на вищенаведене, в умовах триваючої судової реформи, яка поклала на працівників апаратів судів додаткове надмірне навантаження, пов'язане зі значною кількістю справ та матеріалів, що надходять до судів, з метою збереження досвідченого кадрового потенціалу судової системи, питання гідної оплати праці є невід'ємним правом кожної особи, а особливо працівників апаратів судів, в зв'язку з чим вони потребують термінового вирішення.

Частиною 2 статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

За приписами статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Рада суддів України є вищим органом суддівського самоврядування та діє як виконавчий орган з'їзду суддів України. Рада суддів України організовує виконання рішень з'їзду суддів України та контроль за їх виконанням, а також вирішує питання про скликання з'їзду суддів України.

Пунктом 2 Положення про Раду суддів України встановлено, що Рада вирішує питання організаційного забезпечення судів і діяльності суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, а також інші питання, що безпосередньо не пов'язані зі здійсненням правосуддя. Рада має сприяти створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджувати незалежність суду, забезпечувати захист суддів від втручання в судову діяльність, а також підвищувати рівень роботи з кадрами у системі судів.

У зв'язку з вищевикладеним, Рада суддів України вважає за необхідне доручити Державній судовій адміністрації України проаналізувати можливість внесення змін до чинного законодавства України, яке регулює питання оплати праці державних службовців, які працюють в апаратах судів, у 2019 році; забезпечити рівень оплати праці працівників судової системи на рівні не нижче 2018 року і за результатами II кварталу надати Раді суддів України деталізовану інформацію стосовно середньої заробітної плати таких працівників, а також поінформувати щодо здійснених заходів з цього питання.

Заслухавши та обговоривши інформацію голови Комітету Ради суддів України з питань статусу суддів, дотримання прав працівників судів Діброва Г.І. відповідно до частини восьмої статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (зі змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Доручити Державній судовій адміністрації України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, забезпечити рівень оплати праці працівників апаратів судів на рівні не нижчому, ніж у 2018 році.

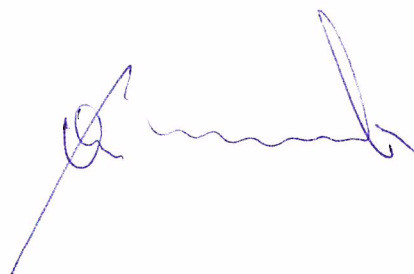
2. Запропонувати Державній судовій адміністрації України поінформувати Раду суддів України про виконання пункту 1 за результатами роботи у другому кварталі 2019 року, у тому числі щодо розміру середньої заробітної плати працівників апаратів судів у розрізі регіонів.

3. Державній судовій адміністрації України обґрунтувати необхідність внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» та постанови Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 102 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо впорядкування структури заробітної плати працівників державних органів, судів, органів та установ системи правосуддя у 2019 році»:

- в частині визначення мінімального розміру посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення, який не може бути менше двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня поточного календарного року;

- збільшення відповідних коефіцієнтів задля підтримання гарантованого Конституцією України та Законом України «Про державну службу» рівня оплати праці державних службовців у судах.

**Голова
Ради суддів України**

О. Ткачук